

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه اول شهریور ماه ۱۳۱۱ * (۲۰ ربیع الثانی ۱۳۵۱)

فهرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) تصویب سه فقره مرخصی
- ۳) تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر امور خارجه
- ۴) شور اول عهد نامه بین ایران و استونی
- ۵) تصویب اصلاح بودجه اداره کل صناعت در قسمت زری باقی
- ۶) تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای رئیس کل صناعت و فلاحات
- ۷) موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه بیست و پنجم امر داد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * * *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - آقای دشتی
 دشتی - قبل از دستور
 رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (گفته شد خیر) صورت مجلس تصویب شد.

[۲ - تصویب سه فقره مرخصی]

رئیس - چند فقره خبر از کمیسیون عراض و مرخصی رسیده است قرائت میشود :
 رئیس - آقایانی که با مرخصی آقای دبستانی در نتیجه گرفتاریهای محلی که دارند موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد .

* * * عین مذاکرات مشروح یکصد و یکمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شد .
 غائبین با اجازه - اقایین : محمد ضیائی - فرشی - فتوحی - امیر تیمور - افسر .
 غائبین با اجازه - آقایان : آبهور تاش - دکترمیراحشاه - امیر ابراهیمی - اسکندری - اشتیائی - ثقة الاسلامی - حاج حسین آقا مهدوی - جراحی - میرزا محمد تقی بروجردی - ارگانی - وانون - دکتر ضیائی .

خبر مرخصی آقای امیر ابراهیمی

نماینده محترم آقای امیر ابراهیمی برای رسیدگی به امور محلی تقاضای دو ماه تمدید مرخصی از تاریخ ۲۴ مرداد نموده اند کمیسیون بنا چهل روز از مدت مورد تقاضا موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - آقایانی که با مرخصی آقای امیر ابراهیمی موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای آشتیانی

نماینده محترم آقای آشتیانی بواسطه امتداد کسالت و لزوم استراحت و معالجه تقاضای شش ماه تمدید مرخصی از تاریخ ۲۵ تیرماه ۱۳۱۱ نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - آقایانی که با مرخصی آقای آشتیانی موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد.

[۳ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر امور خارجه]

رئیس - آقای وزیر امور خارجه

وزیر امور خارجه - (آقای فروغی) دو فقره لایحه است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم یکی راجع است بیک اعتباری که وزارت امور خارجه محتاج شده است اضافه بر اعتباراتی که امسال در بودجه برای او منظور شده است بجهت بعضی بنائهای و خرید اثاثیه برای سفارتخانه و قونسولگریهای که در خاک شوروی هستند و یکی دیگر هم بیک اصلاح بودجه است که باز نظر به بعضی پیش آمدها محتاج شده ایم که از محل اعتبار پیش بینی شده خود مان تقاضای کنیم از مجلس شورای ملی که اصلاح بودجه بکند و بک وجه دیگری اجازه بدهد که قسمتی از آن بمصرف برسد تقدیم میکنم که بکمیسیون محترم بودجه ارسال شود و تمنی میشود که زودتر اقدام شود.

سوم مبلغ هشتاد هزار و پانصد و پنجاه ریال اعتبارجهت اجرت کارگران زری بافی بابت بیست دستگاه در نه ماهه آخر سال ۱۳۱۱ منظور ولی در ضمن عمل معلوم شده است که اعتبار مزبور بواسطه ترقی مزد کارگران در هذه السنه نسبت بسنوات قبل که ناشی از توسعه صنایع داخلی و غیره میباشد برای منظور فوق کفایت نخواهد نمود لهذا برای جلوگیری از هر گونه وقفه در کارهای قسمت زری بافی این اداره ماده واحده ذیل را به قید یک فوریت برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد می کند

رئیس - ماده واحده قرائت میشود:

ماده واحده - مجلس شورای ملی بآداره کل صناعت اجزاء میدهد که مبلغ هشتاد هزار و پانصد و پنجاه ریال اعتباری را که در بودجه مصوب ۱۳۱۱ آن اداره تحت ماده ۳۳ از فصل سوم جهت اجرت کارگران زری بافی بابت بیست دستگاه در نه ماهه آخر سال ۱۳۱۱ منظور شده است جهت اجرت کارگران زری بافی هیجده دستگاه در

هشت ماهه آخر سال ۱۳۱۱ بمصرف برساند

رئیس - فوریت مطرح است. آقای روحی

روحی - در اصل لایحه عرضی دارم

رئیس - در فوریت نظری نیست؛ (گفته شد - خیر)

آقایانی که با فوریت موافقت دارند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده واحده مطرح است. آقای

روحی.

روحی - بنده معتنم می شمارم در این لایحه توضیحاتی از آقای رئیس صناعت بالنسبه بیک قسمت بالاخص راجع باین کارخانه زری بافی بخوام. چندی است که ما میگوئیم کارخانه سمت در این مملکت ایجاد میشود همچنین قندسازی در کرج. و اعتباری هم در این باب از مجلس گذشته است ولی تا این تاریخ با احتیاج مبرمی که این مملکت به سمت دارد (به عقیده بنده این مقدمت برقند)

تا بحال هیچ اطلاعی نداریم که چه شده و نتیجه حاصله اش چه بوده است. خواهشمندم در این دو مورد توضیحات خودشانرا بعرض مجلس برسانند. عرض دوم بنده راجع باین زری بافیست از کارهایی که بسیار مستحسن بوده و اداره صناعت کرده است شروع بهمین زری بافی است. زری بافی یکی از صنایع قدیمه این مملکت است که سالها در کاشان و اصفهان و سایر نقاط این مملکت رواج و بسطی نیز داشته و گذشته از آن يك مال التجاره عظیمی بوده است که از مملکت خارج میشده امروز منحصر شده است به یکی دوفر کارگر که اینها بقیه السیف سایر کارگران این صنعت بوده اند که از میان رفته اند و همین چند نفر باقی مانده اند که اداره صناعت آنها را استخدام کرده است. بنده در لایحه خواندم که ۲۰ دستگاه زری بافی. خواستم به بینم که این ۲۰ دستگاه همه دائر است و هر کدام اینها چند نفر شکار دارد آموزگاران این ها کی ها هستند و آب در تعلیمی که میدهند مراقبت میشود که يك عده زری بافی برافرد این مملکت علاوه شود که این صنعت بکباره از میان نرود؟ گذشته از این تا حالا آیا محصولات این ۲۰ دستگاه کارخانه چه بوده و زری هایش کجاست و چطور بافندگی کرده اند؟ آب نمونه هایش طوری است که میتواند زری بافی سابق رقابت بکند. خواستم در این موضوع يك توضیحاتی بدهند که تا واقعاً به بینم اداره صناعت دارد نسبت باین صنعت از دست رفته مملکت اقداماتی می کند. و حقیقتاً خوشوقت میشویم بلکه بتوانیم در این موقع این صنعت تعمیم پیدا کنند تا اینکه يك صادرات مهمی چنانچه سابقاً هم بوده است از این زری بافی تهیه شود. حالا باید دید حقیقتاً این ۲۰ دستگاه دائر است و معلمیش یاد میدهند و حقیقتاً اینست يك همچو چیزی یا اینکه در بودجه يك عنوانی است. یا برای کسر حقوق آنها آمده اند و يك اضافه تقاضا میکنند امیدوارم توضیحات ایشان طوری باشد که همه آقایان را امیدوار کند بر اینکه این صنعت از میان نخواهد رفت

رئیس کل صناعت و فلاحت - فرمایش نماینده محترم یکی راجع بکارخانه سیمان بود کارخانه سیمان گرچه از وظائف اداره صناعت خارج است و از نظر احتیاجاتی که راه آهن به سیمان دارد در وزارت طرق باین کار اقدام میشود . ولی برای استحضار خاطر آقایان عرض میکنم که کارخانه سیمان سازی از اول سال شروع بعمل شد و ماشین هائی که برای این کار اکتفا کرده اند در شرف رسیدن است و برای ساختن خود کارخانه البته چون این ساختمان تخصص خیلی مشکلی لازم داشت با کفینای های مخصوصی که در این باب تخصص داشتند مذاکره شده و بالاخره بطور مناقصه کمپانی زمین شوکر توانست آن طوری که دولت مایل بود ترتیبات لازم بدهد و کارخانه هم شروع کرده است به مقدمات کارش . و تصور میکنم (مدتش درست نظر نیست) تا چند ماه دیگر که حد اکثر آن شاید از ده ماه تجاوز نکند این کارخانه دائر و تمام خواهد شد . اما کارخانه قند سازی کرج . بطوری که خاطر نمایندگان محترم مستحض است در تحت مسؤلیت اداره صناعت و بر حسب تصویب مجلس شورای ملی جنبه مسؤلیت مالی او در تحت مسؤلیت شخص بنده اداره میشود . این کارخانه را می توانم عرض کنم که خود کارخانه تقریباً تمام است . این که عرض میکنم تقریباً برای این است که ماشین های بزرگ تمام سوار شده فقط بعضی ماشین های کوچک و اتصالاتی که لازم است با الکتروسیستمه شود چون ماشین های الکتروسیستمه و آتوایه های فنی کرج حالا کار میکند و مشغول سوار کردن در اینیه اطراف کارخانه میباشد . و در قسمت شست و شوی چغندر و این ها آنها هم در شرف تمام است و بنده امیدوارم که در آخر مهرماه بتوانم از حضور محترم آقایان استدعا کنم که برای افتتاح تشریف فرما شده و کارخانه قند سازی کرج را افتتاح فرمایند . زیرا که این کارخانه یکی از معظم ترین کارخانه هائی است که تا بحال در ایران افتتاح شده و شهد الله تا بحال هم خیلی خوب پیشرفت کرده است و امیدواری کامل هم داریم که این کارخانه تشویق خواهد شد برای سایر کارخانه های

صنعتی . اما در قسمت زری بافی خاطر محترم آقایان مستحض است که قسمت زری بافی در وزارت اقتصاد ملی سابق منحل شده بود و فقط نكدسنگاه زری بافی در دربار اداره می شد پس از اینکه اداره صناعت تشکیل شد بنده این موضوع را مورد توجه قرار دادم استدعا کردم و استدعای بنده پذیرفته شد و آن يك دستگاه منتقل باداره صناعت شد و آن را ما به چهار دستگاه تبدیل کردیم که این چهار دستگاه تا چهارماه اول سال دائر بوده است و بیش از انتظاری که بنده داشتم موفق شده است بترقی این جنس و این صنعت و بنده می توانم در حضور محترم آقایان با اطمینان کامل عرض کنم که زری بافی که الان اداره صناعت بیرون میدهد هیچ کمتر از زری های عهد صفویه نیست و میخواهم عرض کنم که حسنی که در کار های صنعتی هست این است که نتیجه عمل را باید ارائه بدهند و با صحبت از آن میشود اکتفا کرد و عمل و نتیجه اش را باید دید و بنده مخصوصاً استدعا میکنم که آقایان تشریف بیاورند و ملاحظه فرمایند و شاید بعضی از آقایان هم ملاحظه فرموده باشند حقیقه زری های فعلی از نقطه نظر تلفیقی که در اسلیم و در نقشه و رنگ آن میشود شاید بقتدیری بهتر از زری های زمان سابق هم هست . نك نك و طریقه عملی هم که بنده در موضوع این کار اتخاذ کرده ام روی سه اساس بود که یکی احیاء يك صنعتی است که در شرف از بین رفتن بود . و دومی تربیت کردن يك عدد صنعتگر قابل برای این صنعت و دیگر قیمت خود جنس را بیرون آوردن و بضرر بودجه دولت تمام نشدن . در هر سه قسمت هم کاملاً موفق شدم زیرا ما در پارسال که شروع کردیم فقط يك مشهدی حبیب بود زری بافی که سنش در حدود هفتاد سال بود و این دریغ و اسناک می کرد که این صنعت را بزیر دستان خودش تعلیم کند و بالاخره من او را ملزم و مجبور کردم چندین نفر را تربیت کرد بالاخره بسا بكمك يك شخص دیگری که جدیداً جلب کردیم موفق شدیم به اینکه حالا هیجده دستگاه زری بافی دائر کنیم و در واقع این هیجده دستگاه بیست دستگاه است زیرا شانزده دستگاه

بمرض زری های قدیم است و دو دستگاه عربض تر است و دو برابر است که در واقع بیست دستگاه میشود و خوب هم پیشرفت کرده است از حیث تربیت کارگر هم خیلی خوب ترقی کرده است و حالا ما برای هر دستگاهی دو نفر شاگرد داریم و در هر سالی بنده میتوانم بیست نفر کارگر تربیت شده در این قسمت تهیه کنم و البته در سال دوم و سوم برای تلفیق اسلیم ها و نقش بندی که مشکل ترین قسمت این صنعت است آنها تربیت خواهند شد و انشاء الله این قسمت آنطوریکه منظور نظر آقایان است درست خواهد شد اما قسمت ثانی که قسمت احیاء این صنعت بوده امروز ما این زری را بمرض فروش گذاشته ایم و حتی مجلس شورای ملی يك سفارشاتی مرحمت فرموده اند بما و ما هم دستور داده ایم که حاضر کنند و البته بعد بنظر آقایان محترم خواهد رسید و در قسمت های دیگر هم البته اشخاص دیگری که خریده اند دیده اند و هر کس هم بخواید البته فروخته میشود . اما در قسمت ثالث یعنی این قسمت که آن پولی که ما در بودجه گذاشته ایم آن را البته با منفعت کمی بدولت رد می کنیم و در واقع خسارتی هم بجزانه دولت وارد نمیشود از این راه چنانچه در بودجه ۱۳۱۱ آن مبلغی که برای بودجه زری بافی گذاشته شده است در قلم عایدات هم آن مبلغ را گذاشته است و در واقع ما اینجا سه موضوع را عملی کرده ایم و در مدت قلبی که از عمر اداره صناعت گذشته است و تصور می کنم سیزده یا چهارده ماه بیشتر نمی گذرد و هر سه منظور را عملی کرده ایم یکی احیاء این صنعت یکی تربیت صنعتگر و یکی هم از بین رفتن سرمایه که دولت می گذارد و مخصوصاً در موقعی

که این کارخانه های جدید افتتاح خواهد شد از قبیل زری بافی و قسمت صنایع مستظرفه حجاری و نقاشی و همچنین موزائیک و خانم سازی و منبت کاری و قسمت کاشی سازی قدیم و قسمت صباغی و سایر قسمت هائی را که در این مدت یکسال اداره صناعت موفق شده است و نقشه این کار را طرح کرده است و این مؤسسات را تأسیس کرده است و عنقریب افتتاح خواهد شد در موقع افتتاح هم البته آقایان منت خواهند گذارد و تشریف خواهند آورد و این قسمت ها را ملاحظه خواهند فرمود همچنین مهمترین قسمت قسمت دارالتجزیه معادن است که آنها هم همین قسمتها تهیه شده است که ما در آتیه برای ذوب مواد معدنی احتیاج بكمك خارجی نخواهیم داشت و کلیه مواد معدنی در دارالتجزیه خودمان این جا ذوب خواهد شد در خاتمه بمرض آقایان می رسانم که این قسمت کار زری بافی قدم هائی است که اداره صناعت برداشته است و خیلی هم خوب پیشرفت کرده است بطوریکه بنده در این مدت کم میتوانم عرض کنم که انتظار نداشتم اینقدر پیشرفت کند و البته از هوش ایرانیها بیش از این باید منتظر بود و با کمک و مساعدت آقایان البته پیشرفت بیشتری حاصل خواهد شد

رئیس - آقای مؤید احمدی
مؤید احمدی - موافقم
رئیس - مخالفی نیست . آقایانی که با ماده واحده موافقت دارند ورقه سفید خواهند داد .
 (اخذ و تعداد آراء بعمل آمده شصت و هشت ورقه سفید تعداد شد)
رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۸۹ با کزبت شصت و هشت رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان - آقایان : حکمت - معتمدی - حبیبی - ایزدی - دبیر - میرزا - مغیر - فرهاد - بهائی - مؤید احمدی - اورنگ - نژادی - ناصری - طهرانچی - مصدق جهانشاهی - دکتر تنگ - مهبوبی - قراقرز - افشار - انجمن - اهل - موف - متصه سنگ - آنتار - دادور - بنکدار - بوشهری - درباری - کازرونی - دکتر لقمان - دهستانی - بارعلی - طهرانی - خواجوی - میرزا یاس - مرزا مقدم - طالش خان - ملک زاده آملی - صفاری - امیر عامری - اکبر - لبقوانی - لاریجانی - سعیدی خراسانی - امیر دولتشاهی - اعظم زنگنه - طباطبائی وکیل - سهرابخان ساکنیان - بیات - ماکو - حاج محمد رضا بهبهانی - تربیت - دستانی - کرمانی - حاج حسین آقامهدوی - منیر - معتمدی خان اسعد - عراقی - حاج میرزا حسینخان فاطمی - دکتر شیخ - هزار جریبی - شریعت زاده - معتمدنابنی - حاج غلامحسین ملک اسمعیل خان نشتانی - آقا سید کاظم یزدی - دکتر طاهری - محمد علی میرزا دولتشاهی - میرزا محمد حسین نواب - طباطبائی دبیر حسن علی میرزا دولتشاهی

[۶ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای رئیس كل صنعت و فلاحات]

رئیس - آقای رئیس كل صنعت فرمایشی دارید .
 رئیس كل صنعت و فلاحات - برای این که خاطر مبارك آقایان مستحضر شود يك مقدمه مختصری را بعرض میرسانم برای تقدیم این لایحه . خاطر محترم آقایان مستحضر است که کارهای صنعتی مستلزم تحصیل مواد اولیه است و تحصیل مواد اولیه هم باید همیشه به نازلترین قیمتی که ممکن است برای کارخانه بدست بیاید تا آن مال التجاره تا آن صنعت بتواند رقابت صنعتی بکند از وقتی که کارخانه قند سازی کرج را ما در نظر داشتیم دائر کنیم البته دولت در نظر داشت که فکری برای مواد اولیه آن بکند یکی از آن مواد اولیه و مهمترین آنها سوخت است زغال سنگ البته در آن طرف سمت غربی طهران معادن مختلفی از قبیل معدن آبیگ و معدن دیگر هست ولی معادن دیگری را ما در نظر داشتیم پیدا کنیم اخیراً در اثر اقدام بافتتاح راه چالوس يك معدنی را مهندسین اداره صنعت کشف کرده اند در بازده فرسختی کرج موسوم به معدن نیسا که یکی از معادن مهم زغال سنگ است و اداره معادن امیدوار است در آتی نزدیک یکی از معادن مهم طهران بشود و استفاده کلی بدهد مخصوصاً خوشوقتانه

مواد كالرین این معدن از سایر معادن حتی از معدن شمشك هم بیشتر است ما چون اول سال و آخر سال ۱۳۱۰ پیش بینی نمیکردیم که يك همچو معدنی داشته باشیم و يك همچو معدنی کشف شود و احتیاجی باعتبار داشته باشیم اعتباری در بودجه پیش بینی نکردیم و در نظر نگرفتیم و حالا که باین عمل برخوردیم يك لایحه تقدیم مجلس شورای ملی میشود که اجازه بفرمایند معدن نیسا را ما امسال مثل معدن شمشك بطور تجارتنی یعنی از عایدات خودش مخارج خودش را اداره بکنیم و دخل و خرج بکنیم تا اینکه در سال آتی بودجه کامل برطبق اصول فنی پیش بینی بشود برای مخارج این منظور يك لایحه تهیه شده است که تقدیم مجلس شورای ملی میشود که به کمیسیون میرود و البته بعد بعرض مبارك مجلس مقدس شورای ملی خواهد رسید

[۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - لوایح دیگری که داریم لوایح مالی است و نماینده وزارت عالییه برای مدافعه آنها در مجلس حضور ندارد اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده روز سه شنبه هشتم شهریور دستور لوایح موجوده .
 (مجلس نیمساعت قبل از ظهر ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح بودجه سال ۱۳۱۱ اداره کل صناعت در قسمت زری بافی

ماده واحده - مجلس شورای ملی با اداره کل صناعت اجازه میدهد مبلغ ۸۰۵۵۰ ریال اعتباری را که در بودجه مصوب ۱۳۱۱ آن اداره تحت ماده ۳۳ از فصل سوم جهت اجرت کارگران زری بافی بابت بیست دستگاه در نه ماهه آخر سال ۱۳۱۱ منظور شده است جهت اجرت کارگران زری بافی هیجده دستگاه در هشت ماهه آخر سال ۱۳۱۱ بمصرف برسانند.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه اول شهریور ماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر